

การเสริมสร้างความ
ครอบคลุมให้แก่ผู้ถูกบังคับ
ให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้มีความ
หลากหลายทางเพศและผู้
หญิงในประเทศไทย
ด้วยการเติมเต็มสิทธิทาง
เพศและอนามัยการเจริญ
พันธุ์

ชุดเครื่องมือสำหรับการ
ผลักดันเชิงนโยบาย

สารบัญ

อภิธานศัพท์และคำศัพท์สำคัญ	4
บทนำ	5
ที่มาและความสำคัญ	6
บริบททางกฎหมายและนโยบายของไทย	8
การลงมือปฏิบัติ	13
ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี	20
บทสรุป	22
แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	23

เขียนโดย: Ommera Ahmed
ออกแบบโดย: Claudine Delfin
แปลเป็นภาษาไทยโดย: Petlada Ouratanakawee and Siwat Chairattana

ตีพิมพ์โดย: มูลนิธิเอเชียแปซิฟิกเพื่อสิทธิและสุขภาวะทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ (APA)
และมูลนิธิ Equal Asia (EAF)

โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

© มูลนิธิเอเชียแปซิฟิกเพื่อสิทธิและสุขภาวะทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์
และมูลนิธิ Equal Asia

*เนื้อหาในเอกสารนี้อาจทำซ้ำหรือแปลเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ได้ โดยต้องแจ้งและให้ APA
และมูลนิธิ Equal Asia รับทราบ*

เมษายน 2567

อภิธานศัพท์และคำศัพท์สำคัญ

AAAQ	ความพร้อม การเข้าถึง การยอมรับ และคุณภาพ
CPD	คณะกรรมการประชากรและการพัฒนา
CSOs	องค์กรภาคประชาสังคม
CSW	คณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรี
FDPs	ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น
GRF	เวทีผู้ลี้ภัยโลก
HRC	คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน
ICPD PoA	การประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและโครงการปฏิบัติการด้านการพัฒนา
IDC	สถานกักกันคนต่างชาติ
LGBTIQ+	เลสเบียน เกย์ ไบเซ็กชวล คนข้ามเพศ อินเทอร์เน็ตเช็ทซ์ เควีร์ซ หรือผู้ที่ไม่มียามเพศของตัวเอง
NSM	กลไกการคัดกรองระดับชาติ
SGBV	ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ
SOGIESC	รสนิยมทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ และเพศสรีระ
SRH	สุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์
SRHR	สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์
STD	โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
UHC	หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
UNGA	การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ
UPR	รายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

บทนำ

วัตถุประสงค์ของชุดเครื่องมือ

ชุดเครื่องมือนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการผลักดันเชิงนโยบายในการส่งเสริมสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ (SRHR) ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและและที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTIQ+) และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย โดยเน้นไปที่บริบทในเขตเมืองโดยเฉพาะ

ปัจจุบัน แนวทางในการจัดการกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย ค่อนข้างเป็นแนวทางแบบแยกส่วน โดยบางองค์กรมุ่งเน้นไปที่การผลักดันเชิงนโยบายสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นกลุ่ม LGBTIQ+ ขณะที่องค์กรอื่นๆ มุ่งเน้นไปที่การทำงานด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ดังนั้นการทำงานในประเด็นด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จึงมักจะขาดความละเอียดอ่อนต่อความต้องการเฉพาะด้านของกลุ่มประชากรผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ วัตถุประสงค์ของชุดเครื่องมือนี้จึงเป็นการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันและส่งเสริมความร่วมมือเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทยจะได้รับการดูแลด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ (SRH) อย่างเต็มรูปแบบ

การพัฒนาชุดเครื่องมือ

ชุดเครื่องมือนี้ได้ถูกพัฒนาโดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วม มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้งกับองค์กรภาคประชาสังคมและหน่วยงานขององค์กรสหประชาชาติที่ทำงานด้านผู้ลี้ภัยในประเทศไทยเพื่อรวบรวมข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะต่อชุดเครื่องมือนี้

ผู้ใช้งานชุดเครื่องมือ

ชุดเครื่องมือนี้มีไว้สำหรับองค์กรภาคประชาสังคมและผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและมนุษยธรรมอื่นๆ ที่ต้องการดำเนินการเพื่อเรียกร้องด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย บริบทเขตเมืองให้บรรลุผลสำเร็จ

ชุดเครื่องมือนี้ได้ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ที่ทำงานด้านนโยบาย การสื่อสาร และการวิจัยที่มีการทำงานด้านการผลักดันเชิงนโยบายสามารถนำไปใช้ได้

การใช้งานชุดเครื่องมือ

ชุดเครื่องมือนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการผลักดันเชิงนโยบายในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ อีกทั้งยังถูกออกแบบมาให้เป็นแนวทางเพื่อสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับความพยายามในการผลักดันเชิงนโยบายภายในองค์กรและเครือข่าย มีตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีและจุดตั้งต้นในการผลักดันเชิงนโยบาย พร้อมทั้งตัวอย่างสารสำคัญ เพื่อการผลักดันเชิงนโยบาย ชุดเครื่องมือนี้มุ่งให้ความรู้และแหล่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับองค์กรในการทำงานเพื่อผลักดันเชิงนโยบาย และยังสามารถช่วยให้:

- เข้าใจบริบทปัจจุบันของสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย
- เข้าใจความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยในประเด็นด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์
- ระบुकุณชีพ้าหมาย โอกาส และสารที่สำคัญสำหรับการผลักดันเชิงนโยบาย

ที่มาและความสำคัญ

ผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้อพยพย้ายถิ่นเดินทางเข้ามายังประเทศไทยจากหลากหลายประเทศทั้งจากแอฟริกา ตะวันออกกลาง เอเชีย และยุโรป เพื่อมองหาความปลอดภัย เสรีภาพ และโอกาสที่ดีกว่า โดยกรุงเทพมหานครสามารถดึงดูดผู้ที่เดินทางมาถึงได้มากที่สุด ประเทศไทยมีผู้ลี้ภัยที่มาจากราว 40 ประเทศ¹ ประมาณ 96,000 คน โดย 5,000 คนอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีชื่อเสียงในฐานะจุดหมายปลายทางที่ปลอดภัย แต่ประเทศไทยไม่ได้ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสถานะภาพผู้ลี้ภัย (หรือที่รู้จักในชื่ออนุสัญญาผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494)) ทำให้ผู้ลี้ภัยจำนวนมากไม่ได้รับการยอมรับหรือการคุ้มครองอย่างเป็นทางการ ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ เป็นส่วนหนึ่งของประชากรกลุ่มเสี่ยงเฉพาะที่เผชิญกับความท้าทายหลายประการในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการถูกจำกัดสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และถูกเลือกปฏิบัติในระดับที่เพิ่มมากขึ้น

สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์และความเป็นอยู่ที่ดีในทุกช่วงของชีวิต สิทธิดังกล่าวมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับแนวคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเป็นอิสระในตนเองที่รวมถึงการมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกสืบพันธุ์ เช่น การเข้าถึงข้อมูลและบริการสำหรับการวางแผนครอบครัว การมีประสบการณ์ทางเพศโดยยินยอมและปราศจากความรุนแรง และสามารถป้องกันและจัดการโรคหรือการติดเชื้อได้ ในฐานะสิทธิมนุษยชน สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์หมายความรวมถึงสิทธิในเพศวิถี สนิมยทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศ หรือเพศสภาวะ (SOGIESC) อย่างอิสระ อย่างไรก็ตามแม้ว่าสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จะได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น แต่สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ สิทธิของกลุ่ม LGBTIQ+ และสิทธิสตรีทั่วโลกกลับกลายเป็นประเด็นทางการเมืองอย่างมากโดยมีการแบ่งขั้วเพิ่มขึ้นในพื้นที่พหุภาคี

แม้ว่าประเทศไทยอาจดูเหมือนเปิดกว้าง แต่การพูดคุยเกี่ยวกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์มักจะยังคงเป็นเรื่องต้องห้าม ทำให้ข้อมูลและบริการด้านสิทธิทาง

เพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับกลุ่มที่เปราะบางที่สุดกลายเป็นสัญญาบัตร ไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ทั้งสองกลุ่มนี้ไม่สามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ เนื่องจากมีอุปสรรคมากมายหลายประการที่ไม่เพียงแต่ขัดขวางการเสริมพลังอำนาจของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

ข้อมูลและวรรณกรรมเกี่ยวกับผู้ถูกบังคับย้ายถิ่นโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ ในประเทศไทยยังมีไม่เพียงพอ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเรื่องท้าทายเนื่องจากความเชื่อแบบอนุรักษ์นิยมที่แพร่หลายและบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นอันตราย การขาดแคลนข้อมูลเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการออกแบบและดำเนินการที่ยั่งยืน งานวิจัยที่มีอยู่พบว่าผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ อุปสรรคที่คนกลุ่มนี้ต้องเผชิญครอบคลุมในหลากหลายระดับ ทั้งความยากลำบากในระดับปัจเจก เช่น อุปสรรคทางด้านภาษา ความไม่คุ้นเคยกับระบบด้านสุขภาพ ไปจนถึงอุปสรรคระดับโครงสร้าง เช่น กรอบการดำเนินงานด้านกฎหมายและนโยบายที่ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการออกแบบบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ทำให้ความเป็นชายขอบของคนกลุ่มดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้น อุปสรรคที่สำคัญที่พวกเขาต้องเผชิญเพื่อให้ได้สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้แก่

- ขาดความคุ้มครองทางด้านกฎหมาย
- อุปสรรคด้านต้นทุน
- รูปแบบการเลือกปฏิบัติที่มีการทับซ้อน
- อุปสรรคด้านวัฒนธรรมและภาษา

การที่ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางจำนวนมากไม่มีสถานะทางกฎหมายมักนำไปสู่การถูกควบคุมตัว ซึ่งผู้อพยพย้ายถิ่นจะถูกควบคุมตัวด้วยระยะเวลาที่ไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงที่จะถูกเนรเทศสภาพในสถานกักกันคนต่างชาติ (IDC) ในกรุงเทพฯ นั้นคับแคบ และเป็นเรื่องยากสำหรับผู้หญิงและกลุ่ม

LGBTIQ+ ที่จะเข้าถึงบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ กลุ่มคนเหล่านี้มีความเสี่ยงสูงที่จะแพร่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะในสถานกักกัน เนื่องจากที่ความแออัด มีความรุนแรงทางเพศ การใช้ยาเสพติด และการขาดการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะนำไปสู่การติดเชื้อได้ นอกจากนี้ความเสี่ยงเหล่านี้ ยังขาดผลิตภัณฑ์ด้านสุขอนามัยและการบำบัดด้วยฮอร์โมนทดแทน และต้องมีการจัดหาการรักษาโรคเบาหวานจากภายนอก การบริการโดยทั่วไปถูกวางโครงสร้างเอาไว้เพื่อสนับสนุนกลุ่มคนที่มีบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศ (heteronormative people) จึงทำให้การบริการเฉพาะทางสำหรับกลุ่ม LGBTIQ+ นั้นมีจำกัด โดยเฉพาะผู้ผ่านพ้น (survivor) จากความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ

กลุ่ม LGBTIQ+ ต้องพบเจอกับความเปราะบางที่ไม่เหมือนคนกลุ่มอื่น เพราะนอกจากจะต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงในประเทศบ้านเกิดแล้ว เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ การไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ การถูกปฏิเสธการบริการที่จำเป็น การกักขังตามอำเภอใจ และการปฏิเสธจากสังคมและครอบครัว ผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยที่เป็นกลุ่ม LGBTIQ+ ยังมักจะต้องเผชิญกับอันตรายในขณะที่พลัดถิ่นและถูกกีดกันจากสังคมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของพวกเขาได้

การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงในบริบทด้านมนุษยธรรมยังคงมีข้อจำกัดเช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้ต้องเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์และความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศรวมถึงความรุนแรงทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ยากลำบาก ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงผู้ลี้ภัยจำนวนมากขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ก่อให้เกิดความเปราะบาง ซึ่งให้ถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการสนับสนุนและทรัพยากรที่ครอบคลุม ผู้หญิงยังอาจเผชิญกับแรงกดดันเพิ่มเติมเนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคมและความคาดหวังของครอบครัว ซึ่งทำให้ไม่สามารถรับบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ได้ บางคนอาจต้องแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อยและรู้สึกไม่สบายใจที่จะพูดคุยเรื่องการวางแผนครอบครัวอย่างเปิดเผย

การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ไม่เพียงพอและมีอุปสรรคสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์มากมาย เพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตหรือการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ การตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจหรือไม่พึงประสงค์เนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือขาดการเข้าถึงการคุมกำเนิด ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (SGBV) และอุบัติเหตุของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการติดเชื้อเอชไอวีที่เพิ่มขึ้น

ผู้ที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางมักไม่สามารถเข้าถึงระบบประกันสุขภาพของไทย และต้องเผชิญกับอุปสรรคทางการเงินเมื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล แม้ว่าเมืองค์กรและคลินิกที่สนับสนุนผู้ลี้ภัยคอยให้การรักษายาบาลขั้นพื้นฐาน แต่ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพได้ทั้งหมดเนื่องจากมีทรัพยากรที่จำกัด หรือแม้จะมีโครงการริเริ่มต่างๆ เช่น การแพทย์ทางไกลและคลินิกเคลื่อนที่ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เข้าถึงได้ง่ายมากขึ้นและราคาไม่แพงสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ได้ทั้งหมด รัฐบาลไทยมีการดำเนินนโยบาย เช่น ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ติดตามที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน แต่ความช่วยเหลือดังกล่าวก็ไม่สามารถใช้ได้กับทุกคน

การตีตรา การเลือกปฏิบัติ ความกลัวเจ้าหน้าที่ตำรวจและการถูกกักขังนั้นฝังรากลึกและสร้างอุปสรรคสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ ในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่จำเป็น การเลือกปฏิบัติต่อกลุ่ม LGBTIQ+ ของผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ ที่ควบคู่ไปกับการตีตราและแม้กระทั่งการทำให้เป็นอาชญากร ยังขัดขวางการเข้าถึงบริการที่จำเป็นอีกด้วย นอกจากนี้ การขาดแคลนล่ามก็ทำให้มีอุปสรรคทางภาษาเพิ่มมากขึ้น ขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถเข้าถึงการดูแลได้ ประสบการณ์ที่มีความทับซ้อนกันในกลุ่มผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางได้ตกย้ำว่าเพศภาวะ เพศวิถี และสถานการณ์ย้ายถิ่นที่มารวมกัน ซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกของ 'ความเป็นอื่น' และการกีดกันที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จะเป็นพื้นฐานของสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของแต่ละบุคคล แต่ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองกลับกลายเป็นความต้องการที่สูงที่สุดในบรรดากลุ่มประชากรที่เปราะบางที่สุดซึ่งได้แก่ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ การให้บริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์แก่กลุ่มคนเหล่านี้กลับตกอยู่กับองค์กรภาคประชาสังคมในท้องถิ่น หน่วยงานด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา จึงจำเป็นต้องมีการผลักดันเชิงนโยบายอย่างเร่งด่วนเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ให้พวกเขาได้รับสิทธิที่พึงได้รับ และทำให้แน่ใจว่ามีแนวทางความร่วมมือระหว่างภาคส่วนโดยนำประเด็นด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์เข้าไปบูรณาการในการดำเนินงานขององค์กรที่ทำงานร่วมกับผู้พลัดถิ่นและกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องในทางองเดียวกัน

¹ เว็บไซต์ UNHCR ประเทศไทย, เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2567 <https://www.unhcr.org/th/en>

บริบททาง กฎหมายและ นโยบายของ ไทย

การทำความเข้าใจบริบททางกฎหมายและนโยบายในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางกลยุทธ์การผลักดันเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวัง การสร้างการผลักดันเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับพันธกรณีกฎหมาย และนโยบายที่รัฐบาลไทยจัดทำขึ้น จะทำให้สารและข้อโต้แย้งในเชิงนโยบายมีความเข้มแข็งและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) หรือพิธีสารปี ค.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510) และไม่มีกรอบกฎหมายระดับชาติสำหรับการคุ้มครองผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยในเขตเมืองในประเทศไทย รัฐบาลไทยได้จัดตั้ง **กลไกการคัดกรองระดับชาติ** (NSM) เพื่อคัดแยกผู้ที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศออกจากผู้ที่อพยพย้ายถิ่นด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม กลไกดังกล่าวไม่ได้มีกรอบการทำงานด้านการคุ้มครอง ดังนั้นจึงไม่รวมความเปราะบางที่มีความเฉพาะที่ผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ ต้องเผชิญ เช่น ความเสี่ยงต่อการถูกขริบอวัยวะเพศหญิง ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ ที่ยังไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์สำหรับกระบวนการคัดกรอง

แม้ว่าประเทศไทยได้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2545 แต่ผู้อพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีเอกสารยังไม่มีสิทธิลงทะเบียน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงสาธารณสุขของไทยจึงได้นำโครงการบัตรประกันสุขภาพมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้อพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีเอกสาร แม้จะมีความก้าวหน้าเหล่านี้ แต่บริการด้านสุขภาพที่เฉพาะเจาะจง โดยเฉพาะบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์และการยุติการตั้งครรภ์สำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ยังคงไม่มีให้บริการหรือถูกจำกัดเอาไว้ อุปสรรคในการเข้าถึง ได้แก่ ข้อกำหนดด้านเอกสารทางกฎหมาย ความกลัวการถูกจับกุมและส่งกลับ วาทกรรมที่แพร่หลายว่าผู้อพยพย้ายถิ่นเป็นภาระต่อระบบสุขภาพ และการไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน

นับตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทยเมื่อปีที่แล้ว (พ.ศ. 2566) บริบททางการเมืองสำหรับการผลักดันเชิงนโยบายได้เปิดกว้างมากขึ้น มีการพูดคุยในหัวข้อที่ละเอียดอ่อนอย่างเปิดเผยมากขึ้น และองค์กรภาคประชาสังคมก็เริ่มทำงานร่วมกับรัฐบาลได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ผู้สมัครจากประเทศไทยในคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) ยังแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่จะมีส่วนร่วมในสิทธิมนุษยชนและเปิดโอกาสให้มีการผลักดันอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความพยายามที่จะจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกโดยจำกัดการส่งข้อความออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาในการเลือกวิธีการในการผลักดันเชิงนโยบาย

องค์กรภาคประชาสังคมในท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการพัฒนาได้ให้บริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่จำเป็นอย่างมากแก่ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย รวมถึง องค์กร Host International ที่ดำเนินโครงการจัดการรายกรณีเพื่อสนับสนุนการอยู่ร่วมกันของผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยในประเทศเจ้าบ้าน องค์กรเอสไอตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย ที่จัดการศึกษาและการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ มูลนิธิรักษ์ไทยโดยโครงการต่อต้านวัณโรคและโรคเอดส์ ซึ่งรวมถึงการป้องกัน การตรวจคัดกรองและการรักษาแบบเคลื่อนที่ และ องค์กรแกนนำเยาวชน (Youth Lead) ผ่านโครงการสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับกลุ่มประชากรหลักที่เป็นวัยรุ่น

แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายและนโยบายระดับชาติในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง แต่รัฐบาลได้มีพันธกรณีหลายประการในระดับนานาชาติที่สามารถร่วมรับผิดชอบได้ มีอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับที่คุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพ รวมถึงสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ อนุสัญญาเหล่านี้กำหนดให้รัฐต้องรับผิดชอบและรับรองสิทธิมนุษยชนโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิด้านสุขภาพและความมั่นคงของบุคคล และได้รับการรับรองไว้อย่างชัดเจนในตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก และยังรวมถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (CCPR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (CESCR) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ (CERD) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)² นอกจากนี้ยังมีหลักการยกยอการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งหลักการนี้กล่าวถึงการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรสนิยมทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงสถานะที่มีอยู่ของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันในประเด็นเกี่ยวกับรสนิยมทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศซึ่งรัฐทั้งหมดต้องปฏิบัติตาม การอ้างอิงถึงพันธกรณีของประเทศไทยต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนจะช่วยให้การผลักดันเชิงนโยบายมีความแข็งแกร่งมากขึ้นและช่วยสร้างความรับผิดชอบต่อไปได้

นอกจากพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศแล้ว รัฐบาลไทยยังได้ให้พันธกรณีด้านการพัฒนาและมนุษยธรรมหลายประการ ซึ่งรวมถึงการรับรองสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับทุกคน

พันธกรณีหลักที่ต้องพิจารณาสำหรับการผลักดันเชิงนโยบาย ได้แก่:

วาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. 2030 (SDGs)

วาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. 2030 คือชุดของเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลก 17 ประการ และเป้าประสงค์ 169 ประการที่รัฐสมาชิกสหประชาชาติ (UN) ทั้งหมดนำมาใช้ในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) สิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์เป็นพื้นฐานสำคัญในการตระหนักถึงการพัฒนายั่งยืนสำหรับทุกคน เป้าหมายของวาระการพัฒนายั่งยืนและเป้าประสงค์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้แก่ เป้าหมายที่ 3 สุขภาพที่ดีและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 5 ความเสมอภาคทางเพศ เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เท่าเทียม และเป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นต่อ SDGs โดยบูรณาการ SDGs เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และได้จัดตั้ง **คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นกลไกกลางในการทำงานขับเคลื่อน SDGs

การประชุมเวทีหรือทางการเมืองระดับสูง (HLPF) เป็นเวทีสหประชาชาติที่จัดประชุมขึ้นทุกปี ณ กรุงนิวยอร์กเพื่อประเมินความก้าวหน้าของวาระการพัฒนายั่งยืน (SDGs) ระดับโลก และระบุช่องว่างที่ยังมีอยู่ การประชุม HLPF ครั้งต่อไปจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8 - 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ภายใต้หัวข้อ 'การเสริมสร้างวาระปี 2030 และการขจัดความยากจนในช่วงเวลาที่ประสบวิกฤตการณ์หลายด้าน: การหาทางออกที่ยั่งยืน ยืดหยุ่น และสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ' ประเทศสมาชิกจะมีการทำรายงานทบทวนการดำเนินงานระดับชาติตามวาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยสมัครใจ (VNR) ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกความรับผิดชอบต่อ SDGs โดยรายงานดังกล่าวจะถูกนำเสนอในการประชุมประจำปี HLPF รายงาน VNR ของประเทศไทยฉบับล่าสุดคือปี พ.ศ. 2564 โดยมีการเน้นถึงเรื่องหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (UHC) ในรายงาน เช่นเดียวกับการชี้ให้เห็นถึงแนวทางของสังคมโดยรวม อย่างไรก็ตามไม่ได้มีการกล่าวถึงอย่างเฉพาะเจาะจงในประเด็นด้านสิทธิทางเพศและ

อนามัยการเจริญพันธุ์ รายงาน VNR จึงมีความสำคัญเนื่องจากช่วยให้รัฐบาลสามารถประเมินการดำเนินการตามวาระการพัฒนายั่งยืนได้ และยังเปิดโอกาสให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมได้อีกด้วย

แนวทางอื่นๆ ที่สามารถสร้างอิทธิพลต่อการนำ SDGs ไปดำเนินงาน ได้แก่:

- สำหรับการจัดทำรายงาน VNR ในอนาคต ภาคประชาสังคมอาจเชื่อมต่อกับกระทรวงต่างๆ ของรัฐบาลที่เข้าร่วมการประชุม HLPF เพื่อเน้นย้ำและให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นความต้องการด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง
- จัดทำรายงานทางเลือก ร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคมอื่นๆ โดยชี้ให้เห็นถึงช่องว่างด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น รายงานดังกล่าวควรถูกนำเสนอในงานระดับชาติหรือระดับภูมิภาค
- เข้าร่วมกับกลุ่ม **Women's Major Group** แห่งองค์การสหประชาชาติ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผลักดันเชิงนโยบายในประเด็นความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ เพื่อให้แน่ใจว่าประเด็นดังกล่าวจะถูกบรรจุเข้าไว้ในยุทธศาสตร์และการดำเนินงานเพื่อผลักดันเชิงนโยบายของกลุ่ม
- เข้าร่วมใน **เวทีหรือด้านการพัฒนายั่งยืนแห่งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (RFSD)** ที่จะจัดขึ้นในปีหน้า เวทีระดับภูมิภาคนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นที่ให้เกิดการเจรจาระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค และแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียน

การประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและโครงการปฏิบัติการด้านการพัฒนา (ICPD PoA)

การประชุมนานาชาติ ICPD PoA ได้รับการรับรองจาก 179 ประเทศในปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) และได้วางรากฐานของสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และการวางแผนครอบครัวให้เป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการเสริมสร้างพลังแก่กลุ่มผู้หญิงและยังมีความสำคัญในการตระหนักว่าผู้ลี้ภัยและผู้อพยพย้ายถิ่นมีสิทธิที่จะแสวงหาและได้รับข้อมูลประเด็นสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ตลอดจนได้รับการดูแลเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวทั้งก่อนและหลังการตั้งถิ่นฐานในประเทศเป้าหมาย คณะกรรมการประชากรและการพัฒนา (CPD) มีการจัดประชุมทุกปีที่สำคัญงานใหญ่สหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์ก เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินการจากการประชุมนานาชาติ ICPD PoA โดยคณะกรรมการว่าด้วยประชากรและการพัฒนาจะเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในนโยบายด้านประชากรและการพัฒนา รวมถึงการติดตามการดำเนินการ ซึ่งปีนี้เป็นวาระครบรอบ 30 ปีของการประชุมนานาชาติ ICPD PoA ในช่วงก่อนการครบรอบ ได้มีการ **ประชุมเตรียมการ** ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 เพื่อทบทวนความคืบหน้าและกำหนดลำดับความสำคัญ การย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในลำดับความสำคัญดังกล่าว ประเทศไทยซึ่งเป็นประธานการประชุมทบทวนความคืบหน้าและในแถลงการณ์ยังได้เน้นย้ำถึงการเข้าถึงสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ถ้วนหน้าสำหรับคนทุกกลุ่ม และการเป็นผู้นำการส่งเสริมหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอีกด้วย

ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง (PFA)

ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่งนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างรากฐานให้สิทธิมนุษยชนครอบคลุมถึงสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้หญิง การประชุม **Beijing+30** ที่กำลังจะมาถึงนี้จะประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของวาระครบรอบ 30 ปีของปฏิญญาดังกล่าวอีกด้วย ในฐานะส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองครบรอบ 30 ปี จะมีการทบทวนทั้งระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อประเมินความก้าวหน้าและความท้าทายที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตาม PFA และการบรรลุความเสมอภาคทางเพศและการเสริมสร้างพลังให้แก่

² ชุดเครื่องมือการมีส่วนร่วมในกลไกด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้ถูกรวมเอาไว้ในส่วนของแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ผู้หญิง [การประชุมทบทวนระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก](#) จะจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ESCAP) และองค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและเสริมพลังทางสังคมของผู้หญิงแห่งสหประชาชาติ (UN Women) จะนำกระบวนการทบทวนระดับภูมิภาค

ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัยและเวทียุติธรรมโลก

ข้อตกลงระดับโลกว่าด้วยผู้ลี้ภัยปี พ.ศ. 2561 เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดรากฐานสำหรับการตอบสนองของผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศให้มีความแข็งแกร่ง คาดการณ์ได้และเป็นธรรมมากขึ้น เวทียุติธรรมโลก (GRF) เป็นการประชุมระหว่างประเทศที่จัดขึ้นทุก 4 ปี ซึ่งมีการประกาศคำมั่นสัญญาและกำหนดลำดับความสำคัญเพื่อให้เป้าหมายของข้อตกลงเป็นจริง ในการประชุม GRF ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้ให้ [คำมั่นสัญญา 8 ประการ](#) ซึ่งรวมถึงสัญญาที่จะ ‘พัฒนาแผนความคุ้มครองด้านสุขภาพสำหรับผู้อพยพเพื่อให้มีการเข้าถึงบริการสุขภาพในราคาที่เข้าถึงได้’

ข้อตกลงโลกว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐาน

ข้อตกลงโลกว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบและปกติ ก็ได้รับการรับรองในปี พ.ศ. 2561 เช่นกัน และเป็นการยืนยันถึงพันธกรณีของรัฐในการเคารพปกป้อง และเติมเต็มหลักสิทธิมนุษยชนให้แก่ผู้อพยพย้ายถิ่นทุกคน [เวทียุติธรรมโลกว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ](#) เป็นเวทีระดับโลกระหว่างรัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลของประเทศต่างๆหารือและแบ่งปันความก้าวหน้าในการดำเนินการในทุกแง่มุมของข้อตกลงโลก การประชุมครั้งแรกจัดขึ้นที่สหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์กเมื่อปี พ.ศ. 2565 และกำหนดจัดการประชุมครั้งต่อไปในปี พ.ศ. 2569 ข้อผูกพัน การประชุมและเวทีที่เกี่ยวข้องแต่ละรายการข้างต้น ต่างก็เปิดโอกาสให้รัฐบาลได้รับพิชิตชอบและสนับสนุนกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความสำคัญกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในเอกสารผลลัพธ์การประชุม อีกทั้งยังช่วยในการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผลพันธกรณีที่ได้ไว้ นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นและสร้างขบวนการผู้ที่ได้รับผลกระทบเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย

การลงมือปฏิบัติ

ข้อมูลในส่วนนี้จะช่วยกำหนดขั้นตอนสำคัญในการผลักดันและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายเป้าหมาย รวมถึงการหาโอกาสและการกำหนดสารสำคัญ มีการรวบรวมลิงก์ไปยังชุดเครื่องมือสำหรับการผลักดันเชิงนโยบายเชิงกลยุทธ์ไว้ในส่วนของแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้คำแนะนำขั้นตอนต่างๆ ในการพัฒนาการผลักดันนโยบายได้อย่างละเอียดยิ่งขึ้น

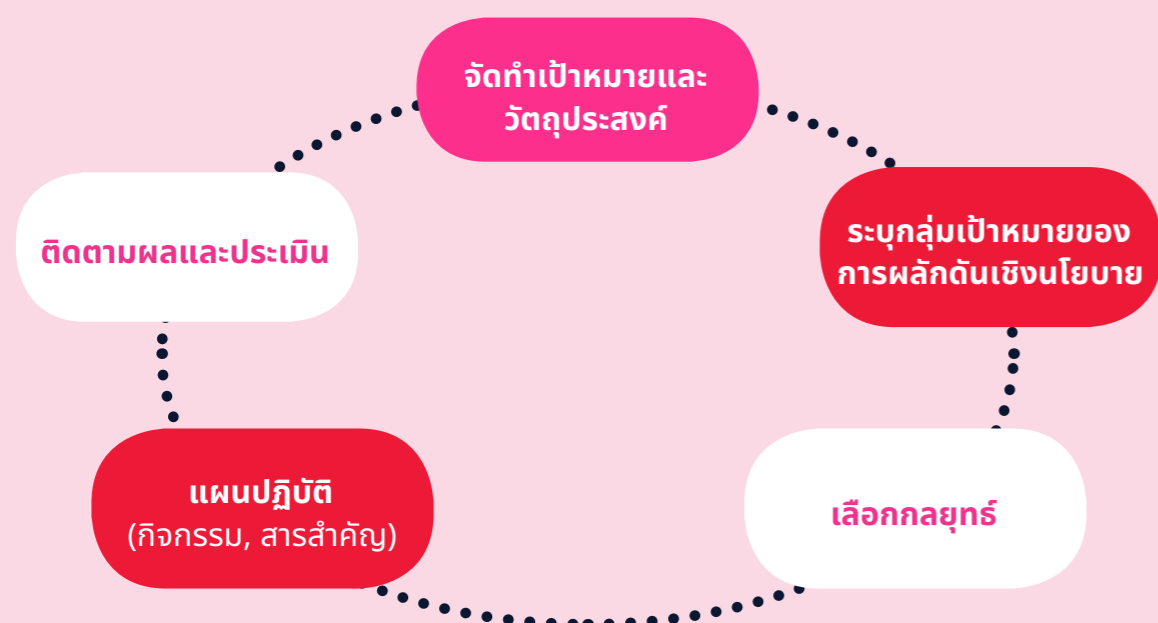

I. ความหมายของการผลักดันเชิงนโยบาย

การผลักดันเชิงนโยบายคือการสร้างอิทธิพลต่อผู้มีอำนาจโดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายและการปฏิบัติที่มีอยู่ การผลักดันเชิงนโยบายอาจรวมถึง

- การส่งเสริมนโยบายหรือทางแก้ไขปัญหาเฉพาะ
- การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นหรือปัญหา
- การทำให้มั่นใจว่านโยบายได้รับการปฏิบัติและบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

II. ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการการผลักดันเชิงนโยบาย

III. เป้าหมายของการผลักดันเชิงนโยบาย

ในส่วนที่ 3 ได้กล่าวถึงความท้าทายหลายประการที่ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบางในประเทศไทยต้องเผชิญในการเข้าถึงสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ไปแล้ว ในส่วนนี้ พันธกิจ ขอบเขตความสามารถและความเข้าถึงได้ขององค์กรจะเป็นตัวกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการผลักดันเชิงนโยบาย ตัวอย่างเช่น องค์กรอาจเลือกผลักดันในประเด็นกลไกการคัดกรองระดับชาติให้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงของการชริบอวัยวะเพศหญิง ความเสี่ยงต่อการถูกชริบอวัยวะเพศหญิง ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ โดยให้ปัจจัยเหล่านี้เป็นหนึ่งในเกณฑ์ของการได้รับมาซึ่งสถานะความคุ้มครอง การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค SMART จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าการผลักดันเชิงนโยบายนั้นมีแบบแผนและสามารถประสบความสำเร็จได้ กล่าวคือตั้งเป้าหมายอย่างเจาะจง (Specific) วัดผลได้ (Measurable) ทำได้จริง (Achievable) เกี่ยวข้องกับสิ่งที่คาดหวัง (Relevant) และอยู่ในกรอบเวลาที่เหมาะสม (Time-bound)

IV. กลุ่มเป้าหมายของการผลักดันเชิงนโยบาย

กลุ่มคนที่มีอำนาจในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่ต้องการก็คือกระทรวงต่างๆ ซึ่งผู้กำหนดนโยบายที่แตกต่างกันก็อาจมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การประเมินว่าใครมีอำนาจและใครมีอิทธิพลต่อผู้ที่มีอำนาจเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ที่สามารถดำเนินการได้โดยใช้ [การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย](#)

กลุ่มเป้าหมายของการผลักดันเชิงนโยบายอาจรวมถึง

- **กระทรวงการต่างประเทศ** – สำหรับวาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. 2030 (SDGs) กระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และพันธกิจการประชุมเวทีผู้ลี้ภัยโลก
- **สำหรับการการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและนโยบายระดับชาติ**
 - **กระทรวงสาธารณสุข** – สำหรับการดำเนินการตามการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและโครงการปฏิบัติการด้านการพัฒนา (ICPD PoA) การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การเข้าถึงบริการและข้อมูลการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย และการสนับสนุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันเชิงนโยบายด้านสุขภาพ
 - **กระทรวงมหาดไทย** – สำหรับการเสริมสร้างสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในสถานกักกันคนต่างชาตินที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่น
 - **กระทรวงแรงงาน** – สำหรับสิทธิของแรงงานข้ามชาติ
 - **กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** – สำหรับประเด็นความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ
 - **กระทรวงศึกษาธิการ** – สำหรับประเด็นการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กต่างชาตินที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่น การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศที่ครอบคลุม
- **ผู้ให้ทุน** – โดยประเมินหาว่าใครคือผู้ให้ทุนหลักในประเด็นเรื่องสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในประเทศไทย และหาวิธีโน้มน้าวผู้ให้ทุนให้ขยายการสนับสนุนนี้ให้ครอบคลุมถึงผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง

V. การประเมินความเสี่ยง

ก่อนที่จะเริ่มจัดกิจกรรมการผลักดันเชิงนโยบาย สิ่งสำคัญคือต้องประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการผลักดันครั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าบุคลากรขององค์กรหรือพันธมิตรจะไม่ตกอยู่ในความเสี่ยง และสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานได้ตามความจำเป็น ตามที่กล่าวไว้ในส่วนบริบททางการเมืองว่าประเทศไทยมีบรรยากาศที่เปิดกว้างมากขึ้นสำหรับการสนับสนุนทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ประเด็นและแผนงานบางอย่างยังคงต้องใช้ความระมัดระวัง

คำถามสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อประเมินความเสี่ยงได้แก่:

- ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมีอะไรบ้าง
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงเหล่านี้มีอะไรบ้าง
- เราจะสามารถป้องกันความเสี่ยงที่ประเมินไว้ได้อย่างไรบ้าง

VI. แผนการผลักดันเชิงนโยบาย

ปัจจัยสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ควรคำนึงถึงผลลัพธ์ของการประเมินความเสี่ยง คำนึงถึงปัจจัยที่จะสร้างผลกระทบมากที่สุดและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ในบางกรณีการลอบบี้แบบส่วนตัวจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการรณรงค์ผ่านสื่อสาธารณะ กลยุทธ์อื่นๆที่ควรพิจารณา ได้แก่:

■ ดำเนินงานในรูปแบบความร่วมมือหรือ

พันธมิตร – การร่วมมือกับองค์กรอื่นที่มีความสนใจในประเด็นเชิงนโยบายร่วมกันจะทำให้การผลักดันมีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น การร่วมมือกับ **เครือข่ายสิทธิผู้ลี้ภัยและคนไร้รัฐ (CRSP)** เป็นช่องทางในการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในประเด็นสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับผู้พลัดถิ่น แรงงานข้ามชาติที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ ไม่ควรแยกประเด็นต่างๆ ออกจากกันเนื่องจากการร่วมมือกับองค์กรจากภาคส่วนต่างๆ จะช่วยทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามประเด็นปัญหา และช่วยลดช่องว่างที่มีอยู่

■ การจัดทำรายงานทางเลือก/รายงานคู่ขนาน

- สำหรับใช้ในกระบวนการทบทวนในเวทีระดับโลก โดยรวบรวมหลักฐานและจัดทำรายงานทางเลือก/รายงานคู่ขนานร่วมกันเพื่อนำเสนอให้เห็นช่องว่าง ความท้าทาย และประเด็นปัญหาปัจจุบันร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคมอื่นๆ

■ การรณรงค์สาธารณะ/การทำแคมเปญ

- พัฒนาแคมเปญ ตัวอย่างเช่น เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่ม LGBTIQ+ ที่ถูก

บังคับให้พลัดถิ่นและผู้พลัดถิ่นกลุ่มเปราะบาง หรือแคมเปญเพื่อสร้างความตระหนักรู้ว่าสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณสุขที่จำเป็นสำหรับผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ ที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้พลัดถิ่นกลุ่มเปราะบาง

■ การลอบบี้/การรณรงค์แบบส่วนตัว

- จัดประชุมส่วนตัวกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในจัดทำนโยบายเพื่อนำเสนอรายงานสรุปเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะ
- ส่งจดหมายผลักดันพร้อมข้อเรียกร้องสำคัญของไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจ

■ สื่อ

- ออกแถลงการณ์ข่าว บทความความคิดเห็นพิเศษ จดหมายร่วมเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญระดับโลก และวันสากลเนื่องในวาระโอกาสต่างๆ

■ ข้อมูลหลักฐานใหม่

- ซึ่งอาจเป็นข้อมูลหรือกรณีศึกษาที่สามารถนำเสนอกับผู้กำหนดนโยบายได้โดยตรงหรือนำเสนอก่อนช่วงเวลาการผลักดันนโยบาย การใช้หลักฐานและประสบการณ์ตรงของผู้ที่ได้รับผลกระทบเพื่อสร้างอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเป็นส่วนสำคัญต่อการผลักดันเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

VII. โอกาสในการผลักดันเชิงนโยบาย

ขั้นตอนต่อไปคือการหาโอกาสสำคัญในการผลักดันและพิจารณาว่าจะสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างไร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับศักยภาพในการโน้มน้าวผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจ ช่วงเวลาที่มีอิทธิพลสำคัญอาจรวมถึงการประชุมใหญ่ การเลือกตั้งวันสำคัญสากลหรือวันสำคัญประจำชาติ ตัวอย่างเช่น วันผู้ลี้ภัยโลก ทั้งนี้โอกาสสำคัญในการผลักดันเชิงนโยบายหลายอย่างกำลังจะมาถึง ซึ่งสามารถรวมไว้ในปฏิทินการรณรงค์ได้

โอกาสประจำปี ได้แก่

- การประชุม **คณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีแห่งสหประชาชาติ** ณ กรุงนิวยอร์ก ในเดือนมีนาคมของทุกปี (ซึ่งในปี พ.ศ. 2568 จะเป็นการประชุมเพื่อทบทวนปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง Beijing+30)
- **การประชุมเวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (HLPF)** ณ กรุงนิวยอร์ก ในเดือนกรกฎาคมของทุกปี
- การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์ก ในเดือนกันยายนของทุกปี

โอกาสที่สามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นได้ ได้แก่

- 13 - 15 ตุลาคม – **การประชุมสมัชชาอนามัยโลก ในหัวข้อ ‘สร้างความไว้วางใจเพื่อโลกที่มีสุขภาพดีขึ้น’** ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี
- 19 - 21 พฤศจิกายน – **การประชุมรัฐมนตรีแห่งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกว่าด้วยปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง Beijing+30** ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

VIII. สารในการผลักดันเชิงนโยบาย

เราจะสามารถสร้างแรงจูงใจทำให้เป้าหมายของการผลักดันเชิงนโยบายหันมาสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่เราอยากเห็นได้อย่างไรบ้าง

หลังจากที่หาโอกาสและช่วงเวลาการผลักดันที่ต้องการมีส่วนร่วมและได้มีการวางกลยุทธ์แผนงานเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการสร้างข้อความที่มีพลัง มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ข้อความที่มีพลังและน่าจดจำจะช่วยโน้มน้าวและระดมผู้มีอำนาจในการตัดสินใจให้หันมาสนับสนุนการผลักดันเชิงนโยบาย และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ข้อความที่สื่อควรจะไปตรงมาและกระชับ มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือรองรับ (หากเป็นไปได้) และมีคำถาม/ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน ควรปรับข้อความให้เหมาะกับผู้รับสารเฉพาะกลุ่มที่พยายามเข้าถึง ข้อความจะแตกต่างกันไปตามบริบทชุมชนเฉพาะที่พยายามจะผลักดัน ตัวอย่างเช่นการคุ้มครองทางกฎหมายที่อาจแตกต่างกันระหว่างผู้ที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้พลัดถิ่น

ข้อความด้านล่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างข้อความการผลักดันเชิงนโยบายสำหรับรัฐบาลไทย ผู้ให้ทุนและผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเป้าหมายและช่วงเวลาการผลักดัน

นโยบายต่างๆ

- **รัฐบาลไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ** เพื่อให้แน่ใจว่าสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้พลัดถิ่นกลุ่มเปราะบางได้รับการเคารพ ปกป้อง และเติมเต็ม รวมถึงการพัฒนาแผนระดับชาติเพื่อรับประกันการเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับทุกคน ซึ่งรวมถึงผู้ที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและผู้พลัดถิ่นกลุ่มเปราะบาง โดยต้องมีการบูรณาการบริการในประเด็นความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ แคมเปญให้ความรู้และการศึกษา และบริการด้านสุขภาพที่เป็นมิตรกับผู้พลัดถิ่น

- **ควรยกเลิก เพิกถอน และ/หรือแก้ไขกฎหมายและนโยบายที่จำกัดการเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์** นอกจากนี้ยังควรมีการรับรองนโยบายเพื่อรับประกันว่าผู้อพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีเอกสาร (รวมถึงผู้ที่ถูกกักกัน) สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ทั้งหมด รวมถึงบริการด้านข้อมูลและการศึกษา และการให้บริการด้านจิตใจและจิตสังคม โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ผ่านพ้นประสบการณ์ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ
- **ควรมีการดำเนินการนโยบายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานสิทธิอย่างเต็มที่** โดยคำนึงถึงความอ่อนไหวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับต่างๆ
- **ควรให้ความสำคัญกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในการเตรียมความพร้อม การตอบสนอง และการฟื้นฟูสถานการณ์ด้านมนุษยธรรม** และต้องกำหนดให้เป็นบริการที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงการทำให้ประกันสุขภาพเข้าถึงได้สำหรับทุกคน มีการเพิ่มทรัพยากรเพื่อเสริมสร้างระบบสาธารณสุขและบูรณาการสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในแผนงาน นโยบาย และงบประมาณการเตรียมความพร้อมสำหรับเหตุฉุกเฉินและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม นอกจากนี้ยังควรเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐบาล ภาคประชาสังคม และองค์กรพันธมิตรด้านการพัฒนา เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับการให้บริการสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์
- **ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพันธมิตรท้องถิ่น** ในการอภิปรายนโยบายที่เกี่ยวข้อง การรวมกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบให้เข้าร่วมในการปรับปรุงนโยบายสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จะทำให้มั่นใจว่ามีการใช้แนวทางแบบมีส่วนร่วม และเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความซับซ้อนของความต้องการและอุปสรรคด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ซึ่งจะช่วยให้เลือกปฏิบัติและความรุนแรงที่มีความซับซ้อน และทำให้เข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ทางเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

- **ควรมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่มีการจำแนก** เกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง งานวิจัยที่มีคุณภาพและข้อมูลที่มีการจำแนกนั้นมีความจำเป็นเพื่อกำหนดการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และเพื่อสนับสนุนความต้องการด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+
- **ควรมีการบูรณาการผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง** เข้ากับการประเมินความต้องการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และควรใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วม เช่น การเล่าเรื่อง เพื่อเก็บรวบรวมและแบ่งปันข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจถึงความสอดคล้องและการได้รับการยอมรับ
- **ควรพัฒนาชุมชนนักปฏิบัติ** ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ซึ่งอาจรวมถึงบุคลากรการแพทย์ นักวิจัย ผู้สนับสนุนสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และผู้ที่มีส่วนร่วมประเด็นผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น ชุมชนนักปฏิบัตินี้จะช่วยให้มีการแบ่งปันแนวทางและแนวปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้แน่ใจว่าเป้าหมายด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์มีความสอดคล้องกันกับนโยบายทั้งหมดที่ส่งผลกระทบต่อผู้อพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีเอกสาร

บริการต่างๆ

- **การให้บริการด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ควรใช้หลักการความพร้อม การเข้าถึง การยอมรับ และคุณภาพ (AAAQ)** โดยต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ในประเทศไทย รวมถึงการจัดหาบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในสถานกักกันคนต่างชาติ การจัดการแก้ไขอุปสรรคด้านภาษา การบูรณาการให้บริการแก่ผู้ผ่านพ้นความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ เพิ่มการเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการคุ้มครอง และการเข้าถึงบริการการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยและการดูแลหลังการยุติการตั้งครรภ์
- **ควรขยายแนวทางการมีส่วนร่วมที่นำโดยชุมชน** ในการออกแบบโครงการที่ผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพกลุ่มความเปราะบางมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ ในกระบวนการวางแผน ดำเนินการ และตัดสินใจ ตั้งแต่ขั้นการเตรียมพร้อม การรับมือไปจนถึงกระบวนการฟื้นฟู
- **ควรฝึกอบรมบุคลากรการแพทย์** เกี่ยวกับความต้องการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ทางเพศของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมแนวทางการให้บริการที่มีความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมและการทำงานเชิงรุกกับชุมชนเหล่านี้ รวมถึงเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาบริการต่อไป
- **ควรทำให้มั่นใจว่า สถานกักกันคนต่างชาติ** มีการเข้าถึงบริการและสินค้าด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพ รวมถึงผลิตภัณฑ์สุขอนามัยและการบำบัดด้วยฮอร์โมนทดแทนเจ้าหน้าที่ควรมีความอ่อนไหวต่อความต้องการของกลุ่ม LGBTIQ+
- **ควรดำเนินการให้ความรู้แก่ชุมชน** เพื่อแก้ปัญหาการเลือกปฏิบัติและการตีตราทางสังคมต่อกลุ่ม LGBTIQ+ และเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความต้องการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์และพัฒนาผู้นำชุมชน ความพยายามเหล่านี้ควรคำนึงถึงผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา ผู้ให้บริการและครูด้วย
- **ควรเตรียมให้โอกาสทางด้านการศึกษา** เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับเด็กและวัยรุ่นที่เป็นลูกของผู้หญิงที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพกลุ่มเปราะบาง

แหล่งทุน

- **ควรเพิ่มการสนับสนุนองค์กรพันธมิตรท้องถิ่นโดยการให้เงินทุนที่มีความยืดหยุ่นและมีการดำเนินการระยะยาว** ผู้มีบทบาทในท้องถิ่นมีความคุ้นเคยกับชุมชนที่ทำงานด้วย ทำให้การได้รับความไว้วางใจจากพื้นที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้และจะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ
- **ควรเพิ่มการให้ทุนกับโครงการด้านสุขภาพของผู้ลี้ภัยและผู้อพยพย้ายถิ่น** โดยขยายขอบเขตของบริการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของการให้ความรู้เชิงรุก และทำให้มั่นใจว่าผู้หญิงทุกวัยและทุกภูมิภาคหลังทางวัฒนธรรม รวมถึงกลุ่ม LGBTIQ+ จะได้รับการเข้าถึงการศึกษาและการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์

ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ใช้หลักการความพร้อม การเข้าถึง การยอมรับ และคุณภาพ (AAAQ) สามารถดูรายละเอียดได้ในตารางด้านล่าง

องค์กร

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่ออนามัยการเจริญพันธุ์ในภาวะวิกฤต (IAWG)

กระทรวงการต่างประเทศ ประเทศไทยและองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)

ศูนย์วิจัยมาลาเรียโซไกล (SMRU), สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก (TPHO) และมูลนิธิ เดอะบอร์ดเดอร์แลนด์ เฮลท์ (BHF)

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) และสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) แห่งประเทศไทย (สวท.)

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA)

โครงการ/ทรัพยากร

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่ออนามัยการเจริญพันธุ์ในภาวะวิกฤต ได้พัฒนาชุดบริการเบื้องต้นขั้นต่ำ (MISP) สำหรับอนามัยการเจริญพันธุ์ทางเพศในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งกำหนดชุดกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยในการตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของประชากรที่ได้รับผลกระทบในช่วงเริ่มต้นของวิกฤตการณ์ด้านมนุษยธรรม

มีการดำเนินการโครงการร่วมกันเป็นระยะเวลา 2 ปีระหว่างหน่วยงานเพื่อส่งเสริมวาทกรรมการโยกย้ายถิ่นฐานและการรายงานข่าวที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ หลังจากเวทีสาธารณะที่จัดขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2567 จะมีการจัดทำชุดการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถสำหรับนักข่าว นักศึกษาคณะสื่อสารมวลชน และเจ้าหน้าที่รัฐ

โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่ซับซ้อน โดยเฉพาะอนามัยการเจริญพันธุ์ทางเพศของผู้อพยพชาวเมียนมาที่เป็นผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งโครงการมีความสอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 3 สุขภาพที่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) และสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) ทำงานร่วมกันเพื่อให้บริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในค่ายชายแดนไทย-เมียนมา เพื่อจัดความเข้าใจที่ผิดและเพิ่มการเข้าถึงบริการ โดยการจัดการกับอุปสรรคทางวัฒนธรรมซึ่งรวมถึงแรงกดดันจากการทำงาน หน่วยงานดังกล่าวได้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มีการฝึกอบรมพยาบาลผู้ลี้ภัยและบุคลากรทางด้านการศึกษาซึ่งช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน

มีการจัดหาบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ให้กับผู้ลี้ภัยและผู้ที่ถูกบังคับให้ลี้ภัย

ความต้องการด้านสุขภาพจิตและจิตสังคมของกลุ่ม LGBTIQ+ ชาวเมียนมา มีการประเมินความต้องการซึ่งได้ระบุถึงความจำเป็นในการแก้ไขความรุนแรง การละเมิด การคุกคาม และการกีดกันทางสังคม มีการให้คำแนะนำเพื่อตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจง

บทสรุป

บริบททางกฎหมายและนโยบายในประเทศไทยส่งผลอย่างมากต่อการเข้าถึงสิทธิและการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494) แต่ก็มีกลไกการคุ้มครองระดับชาติ (NSM) ในการระบุผู้ที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศ แต่ทว่ากลไกดังกล่าวยังขาดกรอบการคุ้มครองเฉพาะสำหรับกลุ่มเปราะบาง และแม้ว่าประเทศไทยจะบรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในปีพ.ศ. 2545 แต่ผู้อพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีเอกสารยังคงประสบอุปสรรคด้านบริการสุขภาพบางประการ เช่น บริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่รวมถึงการยุติการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย สิ่งเหล่านี้ยังคงเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น ซึ่งรวมถึงในบริบทของเขตเมืองด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยมีบรรยากาศที่เปิดกว้างแก่การผลักดันเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่น ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง ไทยได้ทำพันธสัญญาระหว่างประเทศหลายประการเพื่อธำรงรักษาสิทธิมนุษยชนและเพื่อรับรองว่าจะไม่มีใครถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง ซึ่งพันธสัญญาข้าง

ต้นสามารถนำมาช่วยสนับสนุนการผลักดันเชิงนโยบายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมส่งเสริมสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของผู้ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นผู้หญิงและกลุ่ม LGBTIQ+ และผู้อพยพย้ายถิ่นกลุ่มเปราะบาง

การสร้างข้อความที่มีพลัง มีความสอดคล้อง และมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบท ถือเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าชุดเครื่องมือนี้ จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถพัฒนากลยุทธ์ข้อความผลักดันเชิงนโยบายโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ได้ ตลอดจนถึงช่วยเติมเต็มพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์และยกเลิกหรือแก้ไขข้อจำกัดทางกฎหมาย นอกจากนี้ความพยายามในการรณรงค์ควรเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีการจำแนกเกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ การใช้แนวทางแบบมีส่วนร่วมที่คำนึงถึงกลุ่มคนชายขอบในการกำหนดนโยบาย และการเพิ่มเงินทุนสนับสนุนเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีบริการ ข้อมูล และการให้การศึกษา ด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบทุกกลุ่ม รวมถึงในบริบทความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้วย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

พันธกรณีระหว่างประเทศ

- [วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน \(SDGs\)](#)
- [ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการกรุงปักกิ่ง](#)
- [การประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและโครงการปฏิบัติการด้านการพัฒนา](#)
- [กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง](#)
- [กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม](#)
- [อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ \(CEDAW\)](#)
- [อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ \(CERD\)](#)
- [อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก \(CRC\)](#)
- [ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัย](#)
- [ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐาน](#)
- [การประชุมเวทีผู้ลี้ภัยโลก ค.ศ. 2023 และคำมั่นสัญญาของรัฐบาลไทยต่อเวทีผู้ลี้ภัยโลก](#)
- [หลักการยกยาศร +10 \(YP+10\)](#)

ชุดเครื่องมือการผลักดันเชิงนโยบาย

- [ชุดเครื่องมือการผลักดันเชิงนโยบายในประเด็นการปรับปรุงการให้บริการสำหรับเด็กอพยพย้ายถิ่นที่ไม่มีผู้ปกครองและถูกแยกจากผู้ปกครองในบริบททวีปยุโรป \(EuroChild และ Forum, 2018\)](#)
- [การผลักดันสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030: คู่มือเยาวชน \(CHOICE for Youth & Sexuality และ Rutgers, 2017\)](#)
- [สิทธิทางเพศและกลไกการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน: ชุดเครื่องมือสำหรับนักส่งเสริมสิทธิ \(Sexual Rights Initiative และ the International Planned Parenthood Federation\)](#)
- [ชุดเครื่องมือการสนับสนุนสิทธิเยาวชน \(สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและมูลนิธิ Education Above All Foundation and Silatech, 2022\)](#)

แนวทางศึกษา

- [ชุดเครื่องมือประเมินกระบวนการชุดบริการเบื้องต้นขั้นต่ำ \(MISP\) \(ปรับปรุงปี 2022\), \(IAWG & Women's Refugee Commission\)](#)
- [แนวทางที่จำเป็นต้องรู้: เมื่อทำงานกับผู้ที่ถูกบังคับให้พลัดถิ่นที่เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ \(UNHCR, 2021\)](#)
- [แนวทางการปฏิบัติงาน – การตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพและการคุ้มครองของผู้ชายหรือแลกเปลี่ยนบริการทางเพศในบริบทด้านมนุษยธรรม \(UNHCR และ UNFPA, 2021\)](#)

ติดต่อเรา

Asia Pacific Alliance for Sexual and Reproductive Health and Rights (APA)

อาคารซี.พี.ทาวเวอร์ 3 ตึก A ชั้น 4 เลขที่ 34 ถนนพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

พบกับพวกเราได้ผ่านทางเว็บไซต์

www.asiapacificalliance.org

กดไลค์พวกเราบน FACEBOOK หรือติดตามพวกเราบน
TWITTER, INSTAGRAM และ LINKEDIN ได้ที่

[@AsiaPacAlliance](https://www.facebook.com/AsiaPacAlliance)

หรือสามารถอีเมลมาได้ที่

join@asiapacificalliance.org

มูลนิธิ Equal Asia Foundation

215 ถนนสุขุมวิท 21 อโศกทาวเวอร์ คลองเตยเหนือ
วัฒนา กรุงเทพฯ 10110

พบกับพวกเราได้ผ่านทางเว็บไซต์

www.equalasiafoundation.org

กดไลค์พวกเราบน FACEBOOK หรือติดตามพวกเราบน
TWITTER, INSTAGRAM และ LINKEDIN ได้ที่

[@equalasiafoundation](https://www.facebook.com/EqualAsiaFoundation)

หรือสามารถอีเมลมาได้ที่

admin@equalaf.org

